

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

16 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

TOMA Nadejda
CATAN Liliana
DIACONU Iurie
GUZUN Ion
BOICO Victor

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul Procuraturii de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2021, în cauza penală a lui:

CUROȘU Dumitru XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX

și

BOTNARU Tatiana XXXXX, născută la
XXXXX, domiciliată în XXXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 21.07.2016 – 24.06.2020;

Instanța de apel: 11.08.2020 – 16.12.2021;

Instanța de recurs: 18.02.2022 – 16.05.2022.

Asupra recursul ordinar declarat, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, din 24 iunie 2020 Botnaru Tatiana a fost achitată de învinuirea adusă în baza art. 217¹ alin. (3) lit. c) Cod penal pe motiv că în acțiunile ei nu s-a constatat faptul infracțiunii.

Procesul penal intentat în baza art. 217 alin. (2) Cod penal în privința lui Curoșu Dumitru a fost încetat în legătură cu existența circumstanțelor care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Prima instanță a constatat că, Curoșu Dumitru la 07 decembrie 2015, în jurul orei 12:30, în or. Rezina, intenționat, a păstrat și transportat cu automobilul „Opel Astra”, cu n/î XXXXX, paie de mac, în stare uscată, în cantitate de 29, 820 gr., substanță inclusă în Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006, ce constituie cantități mari.

Aceste acțiuni ale lui Curoșu Dumitru, prima instanță le-a încadrat în baza art. 217 alin. (2) Cod penal – *păstrarea, transportarea drogurilor în proporții mari și fără scop de înstrăinare.*

În continuare, prima instanță a constatat că, Botnaru Tatiana *este învinuită* de faptul că ea, în perioada anului 2015, data și ora concret este imposibil de stabilit, neavând autorizația corespunzătoare, intenționat, acționând în scopul de a produce paiul de mac cu scop de înstrăinare, a cules plante de mac, le-a prelucrat prin uscare și fărâmițare, după ce le-a păstrat cu scop de înstrăinare o perioadă nedeterminată de timp în gospodăria sa, iar ulterior la 07 decembrie 2015, în jurul orei 18:30, a înstrăinat paiul de mac lui Curoșu Dumitru pentru consum personal, contra sumei 600 lei, ulterior depistați și ridicați în cadrul percheziției.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 11664 din 30 decembrie 2015, reprezintă pai de mac. Masa substanței narcotice – pai de mac (stare uscată) – constituie 27,250 gr. Paiul de mac este inclus în Tabelul nr. 1 Substanțe narcotice neutilizate în scopuri medicale, Lista nr. 1 aprobată prin HG nr. 1088 din 05.10.2004.

Aceste acțiuni ale lui Botnaru Tatiana acuzarea le-a încadrat în baza art. 217¹ alin. (3) lit. c) Cod penal – *circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor fără scop de înstrăinare, adică producerea, păstrarea ilegală a plantelor care conțin substanțe narcotice, săvârșite cu scop de înstrăinare, de o persoană care anterior a săvârșit aceleași acțiuni, cu utilizarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă, în cantități mari.*

3. Apel, în termen, a declarat procurorul Bernaz Ion prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Curoșu Dumitru să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 217¹ alin. (3) lit. c), f) Cod penal la închisoare pe un termen de 6 ani, în penitenciar de tip semiînchis.

Botnaru Tatiana să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 217¹ alin. (3) lit. c), f) Cod penal la închisoare pe un termen de 6 ani, în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului, procurorul a indicat că neîntemeiat a fost:

- dispusă încetarea procesului penal în privința lui Curoșu Dumitru, or presupusele încălcări a legii procesuale penale constatate de instanță nu se atribuie la categoria circumstanțelor care exclud urmărirea penală;

- achitată Botnaru Tatiana, or vinovăția ei a fost confirmată pe deplin prin probele administrate cărora prima instanță nu le-a dat apreciere prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, iar nerecunoașterea vina de către inculpată urmează a fi apreciază ca exercitarea libertății la autoincriminare.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2021 a fost admis apelul, casată parțial sentința și pronunțată o hotărâre nouă, potrivit ordinii prevăzute pentru prima instanță, după cum urmează:

Curoșu Dumitru a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal și conform art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, a fost eliberat de pedeapsa penală pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, cu încetarea procesului penal.

Au fost menținute celelalte modificări ale sentinței.

4.1. Instanța de apel, cu referire la inculpat, a statuat că, neîntemeiat a fost dispusă încetarea procesului penal în privința lui Curoșu Dumitru, or presupusele

încălcări a legii procesuale penale constatate de instanță nu se atribuie la categoria circumstanțelor care exclud urmărirea penală.

Astfel, drept circumstanțele care exclud urmărirea penală pot fi considerate situațiile în care: persoana, pusă sub învinuire de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 165 alin. (4) art. 206 alin. (4) Cod penal, este victima traficului de ființe umane, ori infracțiunea este săvârșită de reprezentanții corpului diplomatic ai statelor străine sau de alte persoane care, potrivit art. 11 alin. (4) Cod penal, nu se supun jurisdicției penale a Republicii Moldova cât și cazurile prevăzute de art. 57-58, art. 217 alin. (5), art. 325 alin. (4) Cod penal, care prevăd expres liberarea persoanei de răspundere penală în cazul prezenței anumitor circumstanțe.

Reieșind din cele menționate, *în fapt*, instanța de apel a constatat că, inculpatul Curoșu Dumitru la 07 decembrie 2015, în jurul orei 12:30, în or. Rezina, intenționat, a păstrat și transportat cu automobilul „Opel Astra”, cu n/î XXXXX, pai de mac în stare uscată în cantitate de 29,820 gr., fără scop de înstrăinare, substanță inclusă în Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23.01.2006, ce constituie cantități mari, *în drept*, încadrând aceste acțiuni în baza art. 217 alin. (2) Cod penal – păstrarea, transportarea drogurilor în proporții mari fără scop de înstrăinare.

Pentru a hotărî astfel, instanța a reținut că, chiar dacă inculpatul, care se eschivează de la prezentare în instanță, or în privința lui a fost intentat dosar de căutare nr. 2021280071 (f.d. 104, vol. II), nu recunoaște vina în cele incriminate lui, vinovăția acestuia se confirmă prin:

- declarațiile martorului Panfilii Victor, care fiind audiat în instanța de apel, a susținut declarațiile făcute anterior potrivit cărora o cunoaște pe inculpată, deoarece el și inculpatul Curoșu Dumitru au procurat de la ea paie de mac, contra sumei de 250 lei;

- declarațiile martorului Bardier Parascovia, care fiind audiat în instanța de apel, a susținut declarațiile făcute anterior potrivit cărora pe Curoșu Dumitru îl cunoaște, el este persoana ce a solicitat bani de la ea și noră, invocând existența unei datorii a lui Bardier Iurie. Deoarece inculpatul avea un comportament inadecvat, a sesizat organele de drept și sub tutela acestora a transmis lui inculpatului bani în mărime de 400 lei;

- declarațiile martorului Chihaiia Vitalie, care fiind audiat în instanța de apel, a relatat că pe inculpată a văzut-o o singură dată, ea având porecla „lisnicica”.

În calitate de ofițer de investigație, a primit informație că inculpatul împreună cu prietenii lui, procurau droguri din r. Șoldănești, una din adrese fiind cea a inculpatei.

În scopul documentării cauzei penale, a fost dispusă efectuarea măsurii speciale „livrare controlată”, fiind autorizată și efectuarea percheziției.

Primul pas a fost transmiterea banilor marcați de către o Bardier Parascovia, doamna de la care inculpatul pretindea bani, invocând existența unei datorii. Apoi, au urmărit vizual inculpatul, care, s-a deplasat la domiciliul inculpatei. După, inculpatul și persoana ce se afla cu el în automobil au fost reținuți. În timpul percheziției, în buzunar la Curoșu Dumitru a fost depistată o pungă cu conținut vegetal – paie de mac.

Inculpatul a relatat că drogurile au fost procurate de la Botnaru Tatiana.

Persoanele respective au fost escortate la poliție.

În continuare, grupa operativă a plecat la domiciliul inculpatei și au efectuat percheziție. Droguri nu au fost găsite, însă au găsiți și ridicați banii marcați;

- procesul-verbal de percheziție din 07 decembrie 2015 conform căruia în automobilul ce aparține lui Curoșu Dumitru a fost depistat și ridicat un pachet de culoare verde transparent cu o substanță vegetală uscată și mărunțita de culoare gălbuie;

- procesul-verbal de percheziție din 07 decembrie 2015, conform căruia de la domiciliul inculpatei Botnaru Tatiana au fost depistate și ridicate: o bancnota cu nominalul de 10 lei, seria C 0134 nr. 755236, o bancnota cu nominalul 20 lei, seria D 0123 nr. 521761, o bancnota cu nominalul 20 lei, seria D 0108 nr. 26227;

- raportul de constatare tehnico-științifică nr. 11664 din 30 decembrie 2015 din care rezultă că masa vegetala uscata, mărunțită de culoare cafeniu-gălbuie depistată și ridicată de la Curoșu Dumitru reprezintă paie de mac. Masa substanței narcotice paie de mac (stare uscata), constituie 29,820 gr – cantități mari.

Totodată, deși s-a constatat vinovăția inculpatului Curoșu Dumitru, în privința acestuia urmează a fi aplicate prevederile art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspundere penală (art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal) și încetat procesul penal.

Cu referire la învinuirea adusă inculpatei, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just trăgând concluzia că inculpata Botnaru Tatiana nu a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 217¹ alin. (3) lit. c) Cod penal.

În calitate de probe în prezenta cauză, organul de urmărire penală a administrat următoarele probele:

- raportul privind inițierea măsurii speciale de investigație „livrarea controlată”;

- procesul-verbal de audiere a martorului Bardier Parascovia;

- cererea lui Bardier Parascovia privind exprimarea consimțământului de colaborare;

- ordonanța privind autorizarea măsurilor speciale de investigație „livrarea controlată”;

- procesul-verbal de examinare a obiectului din 03.12.2015;

- anexa la procesul-verbal de examinare a obiectului pe 3 file;

- procesul-verbal de audiere suplimentară a martorului Bardier Parascovia;

- ordonanța privind efectuarea percheziției;

- demersul privind autorizarea percheziției și încheierea de autorizare a acesteia;

- procesul-verbal privind efectuarea percheziției;

- ordonanța privind efectuarea percheziției la domiciliu;

- demersul privind autorizarea percheziției la domiciliu;

- încheierea de autorizare a percheziției;

- procesul-verbal privind efectuarea percheziției;

- un plic sigilat cu bani în sumă de 50 de lei;

- ordonanța de recunoașteri în calitate de corp delict;

- declarațiile Tatiane Botnaru;

- raportul de expertiză nr. 11664 din 30.12.2015.

Analizând probele enunțate, instanța de apel a preluat concluzia primei instanțe referitoare la inadmisibilitatea probelor, menționând că acestea nu au fost administrate în cadrul procesului penal pornit în privința faptelor ce i se incriminează, ci într-un alt proces, iar modul prin care aceste probe au fost anexate la prezenta cauză penală, este ilegal, procurorul urmând a uza după caz de instituția conexării într-o procedură unică și după caz – a disjungerii cauzei penale în privința unor fapte/persoane în proceduri separate.

Mai mult decât atât, deși a fost autorizată la 19 noiembrie 2015 și efectuată percheziția în scopul depistării și ridicării substanțelor narcotice, prin procesul-verbal de percheziție din 07 decembrie 2015 la domiciliul lui Botnaru Tatiana se indică drept obiecte care urmează a fi ridicate în afara substanțelor narcotice și bani, deși cu referire la bani nu fusese autorizată percheziția și nu a fost emisă nici o ordonanță suplimentară în vederea depistării și ridicării banilor.

În orice caz, proba rezultată din percheziția efectuată la domiciliul inculpatei, rezidă dintr-o altă probă – măsura specială de investigație „livrarea controlată”, măsură care nu a fost invocată în rechizitoriu în calitate de probă și care nu a fost îndeplinită și documentată potrivit legislației în vigoare, lipsind procesul-verbal de consemnare a rezultatelor investigațiilor efectuate, în conformitate cu art. 132⁵ și 138² Cod de procedură penală.

Nu este clar prin ce metodă sau în ce mod banii respectivi au ajuns de la poliție în posesia lui Bardier Parascovia, neexistând nici un proces-verbal de predare-primire a acestor mijloace bănești între poliție și persoana care se presupune că ar fi transmis banii. Or, nu prin audierea persoanei în calitate de martor se confirmă o atare transmitere, urmând a fi întocmit un proces-verbal de predare-primire a banilor.

În orice caz, procurorul/organul de urmărire penală, anexând această ordonanță de autorizare a măsurilor speciale de investigație la dosar, nu a ținut cont de prevederile art. 132⁵ alin. (9) Cod de procedură penală. Or, informația a fost obținută cu mai mult decât 3 luni, până la pornirea urmăririi penale din 16 martie 2016, iar rolul judecătorului de instrucție, stabilit printr-o normă imperativă, a fost exclus în genere din această procedură, ceea ce de asemenea constituie o încălcare gravă care atrage nulitatea absolută a probei.

Unica probă care ar incrimina-o pe Botnaru Tatiana, o constituie declarațiile martorului Panfilii Victor potrivit căruia ar fi procurat de la inculpată paie de mac. Totuși, această probă nu a fost confirmată prin alte probe pertinente și legal administrate de către organul de urmărire penală. Mai mult, acesta declară că el a contribuit cu 120 lei iar Curoșu cu 130 lei, ei plecând de la str. Șciusev direct către s. Olișcani.

Astfel, probele prin intermediul cărora procurorul o inculpă pe Botnaru Tatiana în săvârșirea infracțiunii incriminate sunt insuficiente iar altele – dobândite ilegal, motiv pentru care nu pot fi considerate admisibile. În consecință, se atestă că în acțiunile ei nu s-a constatat faptul infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (3) lit. c) Cod penal.

De asemenea, prin ordonanța de punere sub învinuire din 18 mai 2016, Botnaru Tatiana se indică la faptul că aceasta a efectuat operațiuni cu substanțe narcotice care cântăreau 29,820 gr. în timp ce prin învinuirea din rechizitoriu, i se incriminează operațiuni cu substanțe narcotice care cântăreau 27,250 gr.

În plus, prin ordonanța de punere sub învinuire lui Botnaru Tatiana i se incriminează înstrăinarea substanțelor narcotice, în proporții mari, contra sumei de 250 lei, în timp ce prin învinuirea din rechizitoriu, i se incriminează înstrăinarea substanțelor narcotice contra sumei de 600 lei și lipsind mențiunea despre proporții.

Prin urmare, față de inculpată s-au înaintat niște acuzații ambigue, învinuirea adusă nefiind clară și exactă, fapt ce echivalează cu încălcarea dreptului la apărare și implicit a dreptului la un proces echitabil.

Un alt aspect care condiționează legalitatea desfășurării urmăririi penale reprezintă faptul vă, deja la etapa pornirii urmăririi penale, în cuprinsul ordonanței de începere a urmăririi penale, organul de urmărire penale a făcut referire la faptul că la 07 decembrie 2015, la domiciliul inculpatei s-au depistat bani ce rezultau din infracțiune.

Rezultă că față de Botnaru Tatiana exista deja o bănuială de comiterea infracțiunii. Mai mult, o atare bănuială a fost constatată încă de la etapa efectuării percheziției la aceasta acasă – la 07 decembrie 2015, când au fost depistați acei bani.

Totuși, Botnaru Tatiana a fost pusă sub învinuire doar la 18 mai 2016, termen până la care trecuseră mai mult decât trei luni pornind de la ziua efectuării percheziției la domiciliul acesteia.

Prin urmare, inculpata a fost neîntemeiat menținută în calitate de persoană bănuită, un termen mai mare decât 3 luni până la ziua punerii sub învinuire.

Mai mult, urmărirea penală în prezenta cauză a fost începută la 16 martie 2016, în lipsa unui proces-verbal de constatare a infracțiunii sau a unui alt act de sesizare dintre cele prevăzute la art. 262 Cod de procedură penală, ci în temeiul unui raport din 14 martie 2016 (f.d. 4), care se referă la o altă cauză penală.

5. Recurs ordinar declară procurorul Călugăreanu Vitalie, care invocând prezența erorile de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului se invocă că instanța de apel nu a cercetat amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpaților și nu a apreciat probele, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedura penală, greșit concluzionând recalificarea acțiunilor lui Curoșu Dumitru și menținerea achitării lui Botnaru Tatiana.

Mai mult, instanța de apel printr-o singură frază s-a expus asupra faptului că vina ambilor inculpați în cele incriminate prin rechizitoriu nu a fost demonstrată, enumerând probele, fără a se expune asupra fiecărei probe în parte și în ansamblu, distorsionând cele ce rezultă din conținutul acestora.

De asemenea, greșit a fost reținut că a fost încălcat termenul de recunoaștere în calitate de bănuț și punere sub învinuire, cu referire la Botnaru Tatiana.

În acest sens, recurentul menționează că termenul prevăzut la art. 63 Cod de procedura penală, a început a curge din 15 aprilie 2016, or pe caz nu a fost pornită urmărirea penală *in personam*, ci *in rem*, iar înaintarea învinuirii la 18 mai 2016 este făcută în termenul legal.

6. Referință, în corespundere cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, apărarea nu a depus.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, casată total decizia

instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

Cu titlu preliminar, Colegiul menționează că titularul recursului ordinar s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a depus cererea în termen.

În continuare, Colegiul statuează că potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, *judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.*

Art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează că, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.*

Totodată, conform efectului devolutiv al recursului și limitele lui, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților (*art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală*).

Din raportarea jurisprudenței naționale la cea a CtEDO, Colegiul subliniază că în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârea acesteia urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic-inferioare, în caz contrar, art. 6 CoEDO este încălcat (*hotărârea CtEDO Leoni versus Italia*).

Așadar, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri netemeinice, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul cererii de recurs rezultă că recurentul invocă temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală – *instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază și faptele i s-a dat o încadrare juridică greșită.*

Art. 414 Cod de procedură penală stipulează că *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate.*

Declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia. Prin alte cuvinte, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului, precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea criticilor invocate de procuror, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul, verificând și analizând decizia instanței de apel, constată că instanțele ce

judecă fondul cauzei nu au respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale.

Cu referire la învinuirea adusă lui Curoșu Dumitru, Colegiul Penal lărgit reține următoarele:

Verificând și analizând decizia recurată, sub aspectul corectitudinii statuarilor făcute vis-a-vis de starea de fapt și de drept reținute de instanțele ce judecă fondul învinuirii aduse, Colegiul constată că, în speță, s-a adus atingere regulilor de calificare acțiunilor infracționale (art. 113 Cod penal) și a celor de judecare a cauzei (art. 325 și 414 Cod de procedură penală).

În sensul celor relatate supra, se menționează că în concordanță cu dispoziția art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel se referă și la cazul *dacă infracțiunea a fost corect calificată.*

Art. 113 Cod penal prevede că *se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, calificarea oficială a infracțiunii efectuându-se la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.*

La caz, prevederile art. 113 Cod penal nu au fost întocmai respectate de către acuzare, iar eroarea de drept nu a fost înlăturată de prima instanță și cea de apel, existând neconcordanță între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de Curoșu Dumitru și semnele componentei infracțiunii reținute în seama lui.

Astfel, acuzarea indică în starea de fapt că inculpatul ***a procurat***, acționând ***cu scop de înstrăinare***, iar în starea de drept deja descrie că în acțiunile lui Curoșu Dumitru se regăsesc următoarele elemente: ***acționarea fără scop de înstrăinare...producerea, păstrarea ilegală a plantelor care conțin substanțe narcotice, ... cu scop de înstrăinare,.... de o persoană care anterior a săvârșit aceleași acțiuni, ...cu utilizarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă, în cantități mari*** (a se vedea rechizitoriu).

Prima instanță a constatat că învinuirea adusă nu s-a confirmat și a recalificat acțiunile inculpatului, reținând că inculpatul ***... a păstrat și transportat .... ce constituie cantități mari*** și că aceste acțiuni ale lui Curoșu Dumitru cad sub incidența prevederilor art. 217 alin. (2) Cod penal – ***păstrarea, transportarea drogurilor în proporții mari și fără scop de înstrăinare.***

Concluziile primei instanțe au fost preluate ca atare de instanța de apel, în pct. 14 a deciziei menționându-se că „*La pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept ...*”

Prin urmare, raportând starea de fapt reținută în seama lui Curoșu Dumitru, cu cea de drept, făcute la diferite etape ale procesului penal, Colegiul constată că starea de fapt nu concordă cu cea de drept și că instanța de apel în al doilea set de proceduri, nu a intervenit din oficiu, așa cum solicită efectul devolutiv, pentru a verifica legalitatea și temeinicia sentinței.

Tot aici, Colegiul, raportând starea de fapt și cea de drept la prevederile art. 325 Cod de procedură penală, conchide că prin reținerea în seama lui Curoșu Dumitru a elementelor calificative ale laturii obiective, care nu i-au fost incriminate (***transportarea drogurilor și ce constituie cantități mari***) prima instanță a admis o eroare de drept în procesul judecării cauzei penale, or s-au depășit limitele învinuirii

aduse, o învinuire în sensul agravării situației nefiind modificată, în corespundere cu prevederile art. 326 Cod de procedură penală de către acuzare, iar ulterior, după sesizarea făcută de acuzare, instanța de apel nu a corectat această eroare.

Astfel că, la caz, instanța de apel în al doilea set de proceduri, nu a intervenit din oficiu, așa cum solicită efectul devolutiv, pentru a verifica legalitatea și temeinicia sentinței, or prin reținerea în seama inculpatului a calificativelor „... **transportarea drogurilor și ce constituie cantități mari**”, se depășesc limitele învinuirii aduse, aceste fapte neregăsindu-se în starea de fapt descrisă în rechizitoriu. Mai mult, Codul penal nu operează cu noțiunea de **cantități mari**, ci de proporții mari (*a se vedea art. 126 alin. (1) Cod penal*).

În continuare, Colegiul statuează că instanța de apel și-a motivat decizia în contradictoriu și că soluția adoptată de instanța de apel nu corespunde normelor de procedură penală.

La acest capitol Colegiul concluzionează că, deși instanța de apel și l-a recunoscut vinovat pe Curoșu Dumitru de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal și l-a liberat de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție, în conformitate cu art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, ea a dispus și încetarea procesului penal, invocând prevederile art. 332 și 391 Cod de procedură penală.

O altă eroare de drept ce rezultă din hotărârile instanțelor ce judecă fondul cauzei se referă la lipsa motivării soluției adoptate (cu referire la starea de fapt și de drept reținută în seama lui Curoșu Dumitru de către instanțele de judecată) și lipsa analizei probatoriului administrat.

Astfel, Colegiul menționează că pentru a corespunde criteriilor de calitate, o hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată suficient. Motivarea hotărârii judecătorești constituie o garanție pentru părți în fața eventualului arbitrar judiciar, precum și singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar, circumscriindu-se astfel noțiunii de proces echitabil în condițiile prevăzute de art. 6 CoEDO.

Potrivit unei jurisprudențe constante a CtEDO, ce reflectă principiul de bună administrare a justiției, actele judecătorești ale instanțelor naționale trebuie să fie motivate.

Asigurarea calității hotărârilor judecătorești reprezintă una din sarcinile principale ale judecătorilor în procesul de înfăptuire a justiției și constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CoEDO.

Tot aici, Colegiul penal lărgit menționează, că *hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept*, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. *Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.*

În speță, nici o instanță nu s-a expus asupra faptului de ce nu reține încadrarea juridică făcută de acuzare în rechizitoriu și care sunt motivele excluderii semnelor calificative **cu scop de înstrăinare... de o persoană care anterior a săvârșit aceleași acțiuni, ...cu utilizarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă**

Pe lângă acestea, instanța de recurs constată că, instanța de apel, de rând cu prima instanță, nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale transpuse în

dispoziția art. 101 Cod de procedură penală, potrivit căreia *fiecare probă administrată de părți trebuie să fie verificată și apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și că nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată.*

În sensul celor constatate, Colegiul, reținând prevederile art. art. 100 alin. (4), 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, evidențiază că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Mai mult, justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinența, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care aceasta o probează.

Toate probele în ansamblu sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea art. 101 Cod de procedură penală.

În plus, doar simpla enumerare a probelor, fără coroborarea lor, nu reprezintă efectuarea procesului de apreciere a probelor, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, iar hotărârea este bazată pe presupuneri, fără a se face o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, a legăturii dintre ele.

Totodată, în lumina practicii CtEDO, o hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză (*hotărârea Fomin versusu Republica Moldova*).

Contrar celor relatate mai sus, la caz, instanțele doar au enumerat și descris probele administrate pe întreg procesul penal și s-au pronunțat insuficient de clar asupra admisibilității sau inadmisibilității probelor administrate și cercetate, selectiv reținând conținutul unor probe la formarea concluziilor sale, fără a efectua o analiză amplă, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, în ansamblu prin coroborare lor, ținând cont și de alte aspecte ce rezultă din conținutul

ansamblului probator, efectuând o analiză și motivare neconvingătoare a concluziilor sale, deviind astfel de la cerințele prevăzute de art. 384-397 Cod de procedură penală.

Concomitent, instanțele nu au făcut o coroborare între probele administrate, or așa cum s-a arătat mai sus, în partea descriptivă a hotărârilor doar au fost enunțate probele, descriindu-se doar conținutul acestora, fără a fi indicat ce confirmă acestea.

Prin urmare, statuările instanțelor ierarhic-inferioare nu pot fi considerate ca corespunzând exigențelor CoEDO, or obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil și doar o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (hotărârea CtEDO *Suominen versus Finlanda*), iar omisiunea instanțelor de a face o analiză a probatoriului administrat și de a se expune argumentat asupra fiecărei probe în parte, este cu certitudine o lacună care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la această etapă a procedurilor.

Cu referire la învinuirea adusă inculpatei Botnaru Tatiana, Colegiul Penal lărgit reține următoarele:

Prin rechizitoriu Botnaru Tatiana a fost pusă sub învinuirea în baza art. 217¹ alin. (3) lit. c) Cod penal.

Prima instanță a dispus achitarea inculpatei pe motiv că în acțiunile ei nu s-a constatat faptul infracțiunii, motivându-se că probele acușării sunt inadmisibile, fiind administrate cu încălcarea normelor de procedură penală. Totodată, în privința inculpatei au fost încălcate prevederile art. 63 Cod de procedură penală, învinuirea dusă în ordonanța de punere sub învinuire nu corespunde cele indicate în rechizitoriu, iar declarațiile incriminatoare ale martorului Panfilii Victor nu și-au găsit confirmare prin alte probe.

Instanța de apel a preluat această concluzie a primei instanțe fără a se expune asupra faptului că:

- prima instanță doar a enunțat probele administrate, fără a le aprecia prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală;

- prima instanță nu a indicat la raționamentele ce permit concluzionarea neconstatării faptului infracțiunii, motivarea dispunerii achitări în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală lipsind;

- judecarea cauzei are loc în limita învinuirii aduse prin rechizitoriu, ultimul act de învinuire în baza căruia persoana se trimite în judecată (art. 296 Cod de procedură penală);

- ține de obligația instanței de a efectua o calificare oficială (art. 113 alin. (2) Cod penal), excluzând din învinuire datele ce nu corespund situației de fapt și de drept ce ar rezulta din coroborarea probelor administrate;

- toate dubiile se rețin în favoarea inculpatului, inclusiv cele referitoare la sumele bănești și cantitatea substanțelor narcotice incriminate (art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală);

- declarațiile incriminatoare ale martorului Panfilii Victor au fost depuse sub jurământ și avertizare de răspundere penală, instanțele nefiind sesizate despre o eventuală incriminare pe nedrept;

- încălcarea prevederilor art. 63 Cod de procedură penală nu echivalează cu nevinovăția inculpatei, cu atât mai mult că potrivit ordonanței de începere a urmăririi penale s-a dispus *începerea urmăririi penale conform bănuielii rezonabile că a fost*

săvârșită infracțiunea prevăzută de art. 217¹ alin. (3) lit. c) Cod penal (f.d. 1, vol. I);

- probele administrate în cauza penală 20152803133 au fost ridicate și anexate la prezenta cauză penală, procurorul adoptând în acest sens ordonanță, iar organul de urmărire penală întocmind proces-verbal (f.d. 5-6, vol. I).

Reieșind din cele descrise, Colegiul constată că, chestiunile asupra cărora instanțele ce judecă fondul trebuiau să se pronunțe, cu referire la învinuirea adusă lui Botnaru Tatiana, nu au fost examinate în mod corespunzător, ca o chestiune de proces echitabil.

În condițiile enunțate, Colegiul penal lărgit atestă că la judecarea fondului învinuirii aduse lui Curoșu Dumitru și Botnaru Tatiana, atât în prima instanță cât și în cea de apel, au fost admise erori de drept și anume cele prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și pct. 12) Cod de procedură penală, fiind afectată soluția adoptată și, astfel, recursul declarat urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În baza celor expuse supra, Colegiul conchide că erorile procesuale enunțate nu pot fi reparate în prezenta procedură, impunându-se casarea totală a deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, or judecarea apelului a avut loc cu derogări de la normele procesual-penale și nu a fost soluționat fondul apelului, iar instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul Procuraturii de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2021 în cauza penală privindu-i pe **CUROȘU Dumitru XXXXX** și **BOTNARU Tatiana XXXXX**, și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 30 iunie 2022.

Președinte

TOMA Nadejda

Judecători

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor